

The Journal of Academic Social Science Studies

International Journal of Social Science

Volume 5 Issue 7, p. 357-364, December 2012

DEYİM BİLİMİ IŞIĞINDA DEYİM KAVRAMI
IDIOM IN THE LIGHT OF THE CONCEPT OF IDIOMATIC

Yrd. Doç. Dr. Gürkan GÜMÜŞATAM

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

Abstract

In this study, as a branch of linguistics study areas idiomatic and idiomatic introduced. Following this idiom concept and idiom limit is determined. Many frozen word idioms are mixed together. The study also focuses on this topic, other words idioms divided into. The main purpose of this paper, dictionary authors of the idioms is to be the guiding during material selection. On the other hand, words, idioms, separated from other aspects of the mold shown, aimed to resolve confusion about idioms. Idioms mixed with, compound words, proverbs, prayers, curses, epigram. Because the structures are suitable for this. Places and situations where they are used, however, is different. Structures of meaning and pronunciation goals are separate. First of all, artful expressions you perform an effective and appropriate language. The first factor that determines the formation and meaning of metaphor, unvarying idioms. With the infinitive, noun phrase, ownership group, can be seen in the form of the adjective clause and sentence. However, the most common ones are those in the form of the mastar group. Fulfilled briefly describe the essential concept. Therefore, the number of idioms in the form of the mastar is set. Most of the idioms alone does not, however, in the sentence the task is the winner. Each idiom is different from the degree of metaphor. Some idiom immediately understandable, if sometimes difficult to understand the metaphor of the idiom. Other words likens these features, or separates them. The article was distinctive features. Idioms were asked to take the lead on the employees.

Key Words: Idiomatic, idiom, frozen word, meaning metaphor...

Öz

Bu çalışmada bir dil bilimi dalı olarak deyim bilimi ve deyim bilimin inceleme alanları tanımlanmıştır. Bunun ardından deyim kavramı açıklanarak deyim sınırları belirlenmiştir. Deyimler ile birçok kalıp söz birbirine karıştırılmaktadır. Çalışmada bu konu üzerinde de durulmuş, diğer kalıp sözlerden deyim ayıran ince farklar açıklanmaya çalışılmıştır. Yazıda başlıca amaç, deyim sözlüğü hazırlayanlara madde seçimi sırasında yol gösterici olmaktır. Öte yandan, deyimlerin öteki kalıp sözler ile ayrılan yanları gösterilmiş, deyimler konusundaki kargaşayı gidermek hedeflenmiştir. Deyimler, genellikle birleşik sözcükler, atasözleri, vecize, dua, beddua gibi kelimeler ile birbirine karıştırılır. Çünkü yapıları buna uygundur. Ancak kullanıldıkları yerler ve durumlar farklıdır. Anlam yapıları ve söylenme amaçları birbirinden ayrıdır. Öncelikle deyimler dilin etkili ve sanatlı söyleyişine uygundur. Deyimlerin oluşumunda mecaz değişmeyen ve anlamı belirleyen ilk unsurdur. Master grubu, isim tamlaması, iyelik grubu, sıfat tamlaması ve cümle biçiminde görülebilirler. Ancak, en yaygın olanları master grubu biçiminde olanlardır. Karşılanan kavramı en kısa biçimde betimlemek esastır. Bu nedenle, master grubu biçiminde olan deyimlerin sayısı fazladır. Deyimlerin çoğu tek başına yargı taşımaz, ancak cümle içinde görev kazanır. Her deyimde mecazın derecesi farklıdır. Kimi deyim hemen anlaşılır, kimi deyimdeki mecaz anlamaksa zordur. Sıralanan bu özellikler ve benzerleri deyimleri diğer kalıplaşmış kelimeler ile birleştirir veya ayırır. Söz konusu özelliklerin dikkate alındığı bu makalede, ilgili özellikler üzerinde yoğunlaşmıştır. Böylece deyimler üzerinde çalışanlara yol gösterici olmak istenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Deyim bilimi, deyim, kalıp söz, kalıplaşma, mecaz anlam.

Giriş:

Bir bilim dalı olarak deyim bilimi (idiomatik) üzerine günümüzde halen kesin açıklamalar ve deyim biliminin inceleme alanına ilişkin sınırlar getirilmemekle beraber, bu alanla ilgili en kısa ve kapsamlı açıklamayı deyim bilimi konuşucunun sözlerinde ve dilde ortaya çıkan bütün kalıplaşmış sözcük birlikteliklerinin türlerini içeren, bağımsız bir dil bilimi alanı olarak açıklayan Palmer yapmıştır (Palmer 1986: 36). Bu noktada tüm kalıplaşmış söz öbekleri deyim biliminin konusu içine alınmıştır. Böylelikle ilgili bilim dalının tek inceleme malzemesinin deyimler değil, atasözleri, terimler, dua ve beddualar gibi unsurlarla genişletildiğini görürüz. Ancak tüm bunlar kendi içinde ayrı ayrı birer dil birliği, farklı birer kategoridir.

Türkçenin dikkat çekici kavramlaştırma yollarından biri aktarmadır. Deyimlerimizin çoğu da benzerlerinde olduğu gibi aktarma yoluyla oluşup kalıplaştığı için doğrudan deyim bilimiyle ilgili, deyim biliminin inceleme sahasıyla ilişkilidir. Peki birer kalıp söz olan deyimleri aynı kategori içinde yer alan diğer dil birliklerinden nasıl ayıracağız?

Günümüze kadar deyimler üzerine birçok derleme ve inceleme yapılmış, onlar için çok farklı tanımlamalarda bulunulmuş, ancak deyim sınırları kesin olarak çizilememiştir. Bilindiği gibi Türkçe doğaya bağlı bir dildir. Türkçede soyutun somutla anlatılması alışlagelmiş bir yol olup bir durumu, kavramı açıklar, betimlerken deyimlerden yararlanırız. Deyimler içinde güçlü bir mecazın oluşu, bunların farklı biçimlerde vücut bulmaları, günümüze değin gramerlerimizde kalıp sözlere yeterince yer verilmeyişi, kalıp sözlerin sınırlarının çizilemeyişi, deyimlerin diğer kalıp sözlerle karıştırılmasına neden olmuştur.

Küçük veya büyük ölçekli, ticari kaygılarla hazırlanmış veya alanın uzmanı olmayanların elinden çıkmış çok sayıda deyim sözlüğü içinde, deyimlerle diğer kalıp sözlerin deyim başlığı altında değerlendirildiğine rastlamak mümkündür. Bununla beraber, deyimler üzerinde büyük emek verilerek hazırlanan çalışmaları ayrı bir yere konmalıdır. Ne var ki dil

sürekli gelişmektedir. Bu gelişim süreci içinde söz dağarcığımızı her gün bir yeni bir kelime eklendiği gibi, yeni deyimler de ortaya çıkmaktadır.

Bu yazıda amacımız deyim sözlüklerini incelemek değil, bu sözlükler oluşturulurken seçilecek olan malzeme konusunda sözlük hazırlayıcılarına önerilerde bulunmaktır. Bunun için bir dil birliği olarak deyim nasıl tanımlanmalı, benzerleri ile nasıl ayrılmalı vb. gibi sorulara yanıt vermeye çalışılacaktır.

Dil bilimi alanında çalışan ve deyimleri de bu kapsam içinde ele alan Doğan Aksan, deyim, belli bir kavramı, belli bir duygu ya da durumu dile getirmek için birden çok sözcüğün yan anlamında kullanılmasıyla oluşan söz (Aksan 2000, III: 37) biçiminde açıklamaktadır.

Ölçünlü dildeki atasözleri ve deyimler üzerine en kapsamlı çalışmalarından birini yapan, deyimlerin anlam özelliklerini ele alan Ömer Asım Aksoy, onları çekici bir anlatım kılığı taşıyan ve çoğu mecaz anlamı sözcük toplulukları olarak açıklar (Aksoy 1988: 49).

Dil bilimi alanında çalışan ve deyimleri de bu kapsam içinde ele alan Doğan Aksan, deyim, belli bir kavramı, belli bir duygu ya da durumu dile getirmek için birden çok sözcüğün yan anlamında kullanılmasıyla oluşan söz öbekleri olarak değerlendirir (Aksan 2000 III: 37).

Türkçedeki deyimler üzerine dil bilimi açısından inceleme yapan Leyla Subaşı, onları derecelendirmekte ve deyimleşme olgusunu deyim anlamını oluşturmak üzere yan yana gelen göstergelerin kendi anlamlarından sıyrılarak anlambilimi açısından tek bir gösterge niteliğine sahip olması, yani bütüne ait tek bir anlamı yansıtır duruma gelmesi olarak görmekte, deyimler konusunda özetle şu çıkarımları yapmaktadır (Subaşı 1988: 33):

- ✓ Öncelikle deyim terimi altında toplanan yapılarda bir bütün ve bütüne ait anlamın varlığı söz konusudur.
- ✓ Deyimler, değişik bakış açılarından değişik değerler yüklenerek birer birim biçiminde düşünülmektedir.
- ✓ Deyimler, güçlü bir kalıplaşma göstermektedir.
- ✓ Deyimlerde dilin etkili (affective) ve sanatlı (figurative) kullanımı kaygısı belirgin olarak kendini göstermektedir.” (Subaşı 1988: 10).

Bir Dil Birimi Olarak Deyim ve Sınırları:

Bugüne değin hazırlanan deyim sözlüklerini ve yapılan inceleme/değerlendirmeleri de göz önünde bulundurarak bir dil birimi olarak deyim şöyle tanımlayabiliriz:

Deyim en az iki sözün temel anlamları dışında bir araya gelmesiyle oluşur. Tek sözcükle deyim meydana gelmez. Deyim içinde kelimeler mecaz anlamda kullanılmakla beraber, bu hâlleriyle durgundurlar ve oluşturdukları öbekteki diğer sözcüklerle girdikleri ilişki sonucu mecaz anlam kazanmışlardır. Oysa sözcükler günlük dilde temel anlamları dışında

kullanım sıklığına bağlı olarak mecazlar kazanırlar ve bunlar değişken olabilirler. Aslında kelimenin birden fazla anlam barındırması doğal bir durum olup dil biliminde çokanlamlılık (Polysemy) olarak isimlendirilir ve deyimleşmeden farklıdır:

ayak sürü-: 1 . Verilen bir işi ağırdan almak. 2 . Gönderilen yere isteği ile gitmemek.

Üstteki örnekte *ayak* sözü *sürü-* eylemi ile birlikte mecazlı kullanılmakta; tembellik, isteksizlik durumu somut bir eylemle anlatılmaktadır. Buna karşın *ayak* sözünün TDK Türkçe Sözlük'te on altı ayrı anlamla (temel anlamdan mecaza) karşılanırken bunlar içinden hiçbirinin üstteki anlamı vermediğini görürüz.

Deyimler kelime grubu (ad ve sıfat tamlamaları, isnat grubu, eylemlilik grubu vb.), sözce yani diyalog/ monolog biçiminde, veya cümle gibi kendilerine özgü olan yapılarla gövde bulurlar:

-Baba bir hırsız tuttum.-Getir!- Gelmiyor. –Bırak! –O beni bırakmıyor. (Sözce biçiminde), (Aksoy 1988: 607).

imam suyu (belirtisiz ad tamlaması biçiminde), (Aksoy 1988: 879).

sakalının tarağı (belirtili ad tamlaması biçiminde), (Aksoy 1988: 1026).

gözü aç (isnat grubu), (Aksoy 1988: 814).

soğuk beyinli (sıfat tamlaması biçiminde), (Aksoy 1988: 1040).

postunu çıkarmak (eylemlilik grubu), (Aksoy 1988: 1014).

Türkçe deyimlerin çoğu mastar grubu biçimindedir. Türkçenin eyleme dayalı bir dil oluşu deyimlerimize de yansımıştır. Ancak üstte de görüldüğü üzere bir durumun, kavramın betimlenmesi sırasında ad öbekleri biçiminde (isnat grubu, sıfat tamlaması, ad tamlaması vb.) de epeyce deyimimiz vardır (Maltepe 1997: 87).

Kuruluş açısından deyimler oldukça kısa yapılar olsa da bir durumu betimlemek, somutlaştırmak, oluşu anlatmak için uzunca cümleler biçiminde de karşımıza çıkabilirler. Bunların diğer deyimlerden farkı genellikle yargılı oluşları ve ara söz/ söz eylem biçiminde kullanılmalarıdır:

Dağda ayı dolaşır, boku bize bulaşır. (bildirme cümlesi biçiminde), (Aksoy 1988: 702).

Dağları aşı mı geldin, âleme paşa mı geldin? (soru cümlesi biçiminde), (Aksoy 1988: 702).

Daldan eğme mi, kökten sürme mi? (Soru cümlesi biçiminde), (Aksoy 1988: 703)

Bir zeytin verir ağzına, bir tulum tutar ardına. (bildirme cümlesi biçiminde), (Aksoy 1988: 651).

Aş piş, ağzıma düş. (emir cümlesi biçiminde), (Aksoy 1988: 588).

Deyimlerin çoğunluğu (yalın durumda mastar öbeği olanlar) tek başına yargı bildirmez. Cümle içinde kullanılır ve onun bir ögesi durumundadırlar. Cümle içinde kip ekleri vb. ile çekimlenirler:

canına okumak = Memo, Warriors'un canına okudu! (Akşam Gazetesi, 6/11/2005).

Eylemlikle kurulan deyimler bağlama göre farklı kip ekleriyle çekimlenebilirken, belirli kiplerle çekimlenip kalıplaşmış deyimlerin aldığı eklerde de değişiklik yapamayız:

gölgesinden korkmak = Herkes, birbirinin **gölgesinden korkar** olmuştur. (Sabah, 15/01/1997).

taş çatlasa = Taş çatlasa 10 kişidir bu elitler ve liseci filan değildirlir. (Milliyet, 20/03/2007).

Daha önce de belirtildiği gibi deyimler kalıplaşmış ögelerdir ve hiçbir kurucu ögesi değiştirilemez. Deyimin kurucu ögelerinden biri değiştirildiğinde deyim karşıladığı mecaz kaybolup manasız bir yapı ortaya çıkacak veya bir başka kavramı çağrıştıracaktır:

eli açık: Çok para harcayan, cömert.

eli ağır: 1. Yavaş iş yapan. 2. İnsana vurunca çok acıtan.

Üstteki deyimlerde geçen 'el' sözü 'avuç ve kol' sözcükleri ile değiştirilecek olursa deyim anlamı ortadan kalkmakta ve manasız bir birlik görünümüne girmektedir. Buna karşılık iki ayrı deyimdeki 'açık ve ağır' sözleri el sözcüğüyle farklı birer anlam ilişkisi içine girmiş ve mecazlı bir anlatım oluşturmuştur.

Deyimler mahalli özellikler gösterebilirler veya mahalli olarak kullanılabilir. Bu bölgenin münferit özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Deyimlerde yöresel söyleyiş farklılıklarına rağmen genelde durgundur. Fakat, söyleyiş farklılıklarına paralel olarak anlam değişmesine uğramış deyimlerimize de rastlanılabilir. Ölçünlü dille benzer olan yöresel deyimlerimizde anlam değişmelerine örnekler verebilmek için ağız sözlüklerinin bir an evvel tamamlanması gerekmektedir. Ömer Asım Aksoy tarafından bu konuda bir çalışma yapılmakla beraber, konuyla ilgili birçok yeni çalışmaya daha ihtiyaç duyulmaktadır (Aksoy 1993).

2006 yılında Kıbrıs Türk ağzındaki deyimler üzerinde yapmış olduğumuz çalışmada sesteş deyimler arasında dahi belirgin anlam farklılıklarının bulunduğunu ortaya koyduk.

Kıbrıs : sab yeyib saman s.şmag: Hata üzerine hata yapmak.

Türkiye: sap yiyip saman s.çmak: Bir olaya kızıp ateş püskürmek. (TDK Türkçe Sözlük)

Kıbrıs: Mangal yürekli: Olaylara karşı kayıtsız kalan, duyarsız olan; son derece sakin veya tembel (kişi).

Türkiye: Mangal yürekli: Korkusuz, gereğinden fazla cesur, gözünü budaktan esirgemeyen, gözü pek.

Deyimlerde eski kalıplara, bugünkü dilde kullanımdan kalkmış sözlere rastlayabiliriz.

Biz attık sümük diye, âlem kaptı ilik diye.

sünük < sümük (Eski dilde kemik)

Kimi deyimler geçmişteki belirli olaylardan, halk hikâyelerinden, fıkralardan vb. türemiştir. Anırtırma adını verdiğimiz anlam olayı bu deyimlerde kendini gösterir¹.

Derdini Marok Paşa'ya* anlat.

Marok Paşa* (?-1888): Herkesin derdiyle yakından ilgilenen (kimilerine göre ilgilenir gibi görünüp olumlu bir iş yapmayan) bir Türk hekimidir... (Aksoy 1988: 713)

Deyimleri İçinde Bulunduğu Ana Kategorideki Diğer Kalıp Sözlerden Ayıran Yönler:

Deyimler birer kalıp söz olarak diğer kalıp yapılarla benzeşebilir. Buna karşın üstte saydığımız nitelikler onları tüm bunlardan farklı kılar. Deyimlerle diğer kalıp sözlerin benzeşen birçok yanı da vardır. Ne var ki bir yönüyle deyim onlardan mutlaka ayrılır.

Deyimler ve kimi terimler ilk bakışta birbirine benzemektedir. Birleşik kelimeden meydana gelen terimler yapıları itibariyle deyimlerden farklıdır. İki veya daha fazla kelimeden meydana gelen terimler kuruluşları itibariyle deyimlere benzerler. Aralarındaki fark, belirli ilim sahalarıyla, meslek dallarıyla ilgili olmaları, sadece o sahada kullanılmalarıdır. Kimi zaman ise terimlerin anlamları yaygınlaşır ve genel dile de girer:

bağırsak askısı: İnce bağırsağı karının arka bölümüne bağlayan ve karın zarının bir bölümünden oluşan askı. (**Anatomi ile ilgili terim**)

Deyim ile argo arasında bir ilgi bulunmaktadır. Çeşitli meslek zümrelerinin kendi aralarında kullandıkları sözler olarak argo, aynı zamanda kabadayılardan, serserilerden kullandıkları çirkin ve kaba sözler anlamında da kullanılmaktadır. Argo kelime gruplarının bir kısmı da bugün dilimizde deyim olarak kullanılmaktadır. Bununla beraber argo ifadeler anlam kötüleşmesine uğradıklarından hoş karşılanmaz, genellikle yazı diline aktarılmaz. Anlatıma akıcılık katmak, satırlar boyu sürececek anlatımlardan kurtulmak için ise ilk yardımına başvurduğumuz hiç şüphesiz anlam kötüleşmesine uğramamış mecazlı anlatımlar, deyimlerdir.

canını cehenneme göndermek: Öldürmek. (Argo)

can atmak: Çok istemek, şiddetle arzulamak. (Deyim.)

¹ **Anırtırma:** Türk Edebiyatında telmih, Batıda ise alüzyon olarak adlandırılan bu anlam olayında bir şeyi üstükapalı anlatırken araç geçmişten yararlanılarak oluşturulur.

Diğer kelime gruplarından ve atasözlerinden farklı olarak deyimlerde mutlaka güçlü bir anlam kaybı söz konusudur. Atasözlerinde ifadeyi meydana getiren unsurlar ise çoğunlukla sözlük anlamlarında kullanılırlar. Atasözlerinde hedef ders vermek, yol göstermek olduğu için mecaz zayıftır.

Deyimlerde de atasözlerinde olduğu gibi kafiyeli şekiller bulunmaktadır ki, bu kafiyelerin öğrenmeyi ve ezberlemeyi kolaylaştırıcı özelliğinden kaynaklanmaktadır. Ancak deyimlerdeki ses uyumu atasözlerindeki kadar yaygın değildir.

Özdeyişler (vecize) aslında imzalı sözlerdir. Yani yaratıcısı çoğunlukla bilinmektedir. Deyimlerse geçmişten günümüze gelmiş ve ilk yaratıcısı unutulmuş anonim verimlerdir. Mustafa Kemâl'e ait şu veciz söz buna örnektir:

“Hakimiyet bila-kayd u şart milletindir” (M. K. Atatürk)

Yargısız birer dil birliği olan deyimler, birer hüküm tümcesi gibi kullanılan atasözleri ve özdeyişlerden (vecizelerden) ayrılır. Atasözleri ve özdeyişlerde amaç nasihatte bulunmak, doğru yolu göstermek olduğu için yargıları çoğunlukla geniş zaman veya emir durumundadır. Deyimlerse içinde buldukları bağlama göre farklı biçimlerde çekimlenebilir.

Deyimlerde, atasözlerinde ve özdeyişlerde küçük ifade kalıplarıyla büyük anlamlar kastedilebilir. Fakat deyimler bir durumu somutlaştırmak, bir kavramı anlatmak için kullanılırlar. Yol göstermek amaçları değildir.

Kimi deyimler tek bir söz değerindedir. Cümlenin bir unsuru olarak kullanılabilirler. Atasözleri ve özdeyişler başlıca cümle değeri taşırlar, yargılıdırlar.

Belli bir niyet, istek (olumlu/ olumsuz) taşıyan dua ve beddualar karşıya iletilecek bir amaca yönelik olarak atasözleriyle birleşirler. Ancak deyimlerde amaç bir dileği, isteği iletmekten uzaktır. Onda hedef kişinin kendini daha kolay ve etkili anlatmasını elverişli kılmaktır.

Belirli durumlarda söylenmesi alışkanlık haline gelen (*afiyet olsun, rica ederim* vb.) kalıplaşmış söz eylemlerimiz de bulunur. Bunların ne zaman hangi durumda söyleneceği toplumda kanıksanmış, gelenek hâlini almıştır. Deyimlerin ise toplum içinde benimsenmiş bir durum veya zamanda söylenmesi gibi kaideleri yoktur. Konuşulan konuya, bağlama göre kullanılırlar.

Deyimlerle atasözleri arasında kalan, bir atasözünden hareketle oluşturulmuş deyimler de vardır. Bu tip deyimlerde nasihat değil, belli bir durumun anlatımı vardır:

Bugünün işini yarına bırakma (atasözü)
bugünün işini yarına bırakmamak (deyim)

Sonuç:

Görülüyor ki deyimler de birer kalıp söz olarak içinde yer aldıkları ana kategorideki başka söz öbekleriyle benzeşirler. Bunların tümünün ortak yanı çoğunlukla durağan bir görüntü sergilemeleri, kalıplaşmalarıdır. Ancak her kalıplaşmış söz amacına, yapı ve anlam özelliklerine, kullanım yerine göre farklı türlere ayrılır. Kalıplaşmayı esas kabul ederek bu

türden kalıplaşmış her söz öbeğini deyim başlığı altında ele alıp deyim sözlüklerinde madde başı yapmanın kullanıcıyı yanıltacağı açıktır. Bu bağlamda sözlük hazırlayıcılarının malzeme seçiminde belirli ölçütleri önceden çizip onun dışına çıkmaması ve sözlüğün başında neye göre madde başlarını seçtiğini belirten bir açıklamaya yer vermesi, deyim sözlüklerinden yararlananların bilgiye daha sağlıklı şekilde ulaşmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- AKSOY, Ömer Asım (1988), *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I-II*, İstanbul: İnkılâp.
- AKSAN, Doğan (1990), “Türk Anlambiliminin Ana Çizgileri Üzerine”. *Dilbilim Yazıları*. Ankara: Usem Yayınları.
- AKSAN, Doğan (1998), *Türkçenin Gücü*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- AKSAN, Doğan (1999), *Anlambilim*. Ankara: Engin Yayınevi.
- AKSAN, Doğan (2000), *Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara:TDK
- ÇOTUKSÖKEN, Yusuf (1988), *Deyimlerimiz*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- DOĞAN, Ahmet (1992), *Açıklamaları ve Örnekleriyle Deyimler Sözlüğü*, Ankara: Akçağ.
- GÜMÜŞATAM, Gürkan (2006) *Yapı ve Anlam Açısından Kıbrıs Türk Ağzındaki Deyimler* Gazimağusa: DAÜ: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- MALTEPE, Sadet (1997), *Deyimlerimizin Yapısal Özellikleri*. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Eğitim Anabilim Dalı (Yüksek Lisans tezi).
- PALMER, F. R. (1981), *Semantics*, Second edition, Cambridge University Press.
- PALMER, F. R. (2001), *Semantik:Yeni Bir Anlam bilim Projesi*, (Çev.: Ramazan Ertürk) Ankara: Kitâbiyat Yay.
- SUBAŞI (Uzun), Leyla (1988), *Dilbilimi Açısından Deyim Kavramı ve Türkiye Türkçesindeki Örneklerin İncelenmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans tezi). Sinan, Ahmet Turan. (2000).
- Kurum Yayını: TDK (2005), *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK.